

NÁSTIN ŽIVOTA A DÍLA JEZUITY KONRÁDA MARIA KUBEŠE (1890–1967)¹

Josef Mikulášek

1. Úvod

V této studii se pokusíme na základě archivních pramenů, publikovaných dokumentů, drobných autobiografických poznámek a osobních svědectví pamětníků, nastínit a krátce zhodnotit osobnost jezuity Konráda Maria Kubeše.

O této nesporně zajímavé a neprávem zapomenuté postavě českých církevních i řádových dějin 20. století doposud neexistuje hodnotící historicko-kritická biografie. Dosud nejobsáhlejší, avšak značně zestručnělý, je nekrolog, který můžeme nalézt v knize Jana Pavlíka *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*.² Drobné zmínky, zahrnující léta 1949 až 1956, se nacházejí v knize *Budou vás vydávat soudům* od téhož autora.³

V provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova u svatého Ignáce v Praze je uložený strojepis Bernarda Pitruna *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*,⁴ který vznikl na základě autobiografických dopisů posílaných P. Kubešem dne 8. září, 1. října a 4. listopadu 1964 z Břežan na Moravec. Ačkoli je tento archivní dokument nejpodrobnější a pro badatele velmi cenný, přesto obsahuje mnohé nepřesnosti a chyby, které bude nutné podrobit přísné historické kritice. V řádovém archivu rovněž můžeme nalézt dochovanou osobní korespondenci, nepublikovanou literární tvorbu a několik fotografií P. Kubeše.

V neposlední řadě jako vhodné, a v mnoha případech zajímavé dokreslení Kubešových životních osudů, se ukazují autobiografické střípky a po-

¹ Tento článek je výstupem projektu specifického výzkumu GAJU č. 157/2016/H.

² Srov. PAVLÍK, Jan: *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814* (dále jen *Vzpomínky*). Olomouc 2011, s. 372–378. Srov. též In: <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=86> [cit. 13. 4. 2016].

³ Srov. PAVLÍK, Jan: *Budou vás vydávat soudům. Dějiny české provincie v době komunistického útlaku v letech 1950–1990* (dále jen *Budou vás*). Praha 1995, s. 29–30, 50, 65, 74, 81, 85 a 89.

⁴ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

známky, které P. Kubeš uvádí ve svých publikovaných pracích, nejvíce pak v knihách *Poutník*⁵ a *V záhonech Mariiných*.⁶

Když byl P. Kubeš poprvé písemně vyzván P. Pitrunem ke sdělení svých osobních vzpomínek, jeho žádost rázně a důsledně odmítl.⁷ P. Pitrun se však nenechal odradit a jako protiargument mu uvedl tři známé autobiografie církevních dějin – Augustinovo *Vyznání*, Ignácovy *Paměti* a *Il diario dell'anima* papeže Jana XXIII. Pádností tohoto argumentu byl P. Kubeš odzbrojen, protože na historické příklady, kterých v jeho knihách najdeme bezpočet, si vždy potrpěl. „Když na tom stojíte, povím vám všechno z gruntu, bohužel, přemnoho jsem už zapomněl, zvláště z mládí.“⁸

2. Dětství a středoškolská studia (1890–1909)

Dne 25. listopadu 1890 se narodil manželům Josefovi⁹ a Anně¹⁰ Kubešovým prvorozený syn. Světlo světa spatřil za asistence porodní báby Kateřiny

⁵ KUBEŠ, Konrád Maria: *Po cestách Kristových*. 1. díl. *Poutník* (dále jen *Poutník*). 2. vyd. Tasov 1946.

⁶ KUBEŠ, Konrád Maria: *Po cestách Kristových*. 2. díl. *V záhonech Mariiných. Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu* (dále jen *V záhonech*). Tasov 1946.

⁷ „Autobiografie je věc, pro kterou se nikdy nenadchnu. Sám vedu jiné ke skromnosti, proto je musím zrazovat od autobiografie i vlastním příkladem. Nepěkně o sobě psát nebudu a pěkně – je právě proti skromnosti.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

⁸ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

⁹ Josef Kubeš se narodil 24. listopadu 1849 jako nemanželský syn Anny Kubešové v Třeboni. Zemřel 20. června 1903 v Hradci Králové. Žádná jeho fotografie se nám bohužel nedochovala. Syn Konrád načrtává jeho duchovní profil těmito střízlivými tahy: „Nikdy nelichotil, nikdy se nedral vpřed, byl zásadový, ani na sňatek nepomýšlel.“ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond. „Vzpomínám dětských let... Můj otec nemohl ani slyšet, když jsme jemu nebo matce řekli: „Mně se roztrhl kabát, mně se rozbil kalamář...“ – „Nevytáčeš se a řekni po pravdě: já jsem roztrhl kabát, já jsem rozbil kalamář...““ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Poutník*, s. 16.

¹⁰ Anna Kubešová, rozená Nessý, se narodila 17. května 1863 v Bechyni. Pocházela z devíti dětí truhlářského mistra, zámožného a váženého měšťana Antonína Nessý a Marie, rozené Kuna. Zemřela 24. března 1935 v Hradci Králové. V provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova u svatého Ignáce je uložena její fotografie. O své matce nám Kubeš zanechal tuto drobnou vzpomínku: „Koncem listopadu jsme rok co rok pozorovali, jak zesnulá máti s touhou skoro nedočkavou vyhlíží den, kdy obvyklou modlicí knihu zamění za jinou, starou, velkou,

Hojerové v činžovním domě č. p. 335/18 na Palackého ulici¹¹ na Smíchově,¹² protože v tehdejší době rodily ženy zpravidla doma.¹³ Dne 30. listopadu 1890, na první neděli adventní, byl pokřtěn kaplanem Františkem Taušem ve farním kostele svatého Václava na Smíchově. První jméno Konrád obdržel podle svěťce¹⁴ slaveného v římskokatolické církvi následujícího dne po jeho narození (26. listopadu).¹⁵ Druhé jméno Petr, které je uvedeno v matričním zápise,¹⁶ získal po svém strýci a zároveň křestním kmotrovi.¹⁷

švabachem tištěnou, prastarou rodinnou památku, a zahalena v šál, pospěje časně zrána na rořáty... A když o několik týdnů později pravil otec ráno významně matce: „Dnes je devítník, když jsme jindy vycítili, že rodiče i při všedních pracích denního zaměstnání jsou jaksi vážnější než obvykle.“ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria: *Mariánská postila. Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám* (dále jen *Mariánská*). Brno 1947, s. 9.

¹¹ Nyní Lidická 797/18. Srov. BÖHM, Josef: *Malý popis města Smíchova pro potřebu veřejných úřadů, soukromých kancelářů a závodů, průmyslníků, obchodníků atd.* = *Kleine Topografie der Stadt Smichow für den Bedarf öffentlichen Behörden, Privat-Kanzleien u. Etablissements, Industriellen Kaufleute u.s.w.* Praha [1881], s. 34; Týž: *Monografie města Smíchova*. Praha 1882, s. 232.

¹² Smíchov měl od roku 1838 status předměstí. Teprve 22. února 1903 byl Smíchov rozhodnutím císaře a krále Františka Josefa I. povýšen na město. Dne 21. ledna 1904 byl pak Smíchovu udělen městský znak. Na základě zákona o Velké Praze byl Smíchov k 1. lednu 1922 připojen jako součást nového městského obvodu Praha XVI. V roce 1960 byl Smíchov začleněn do městského obvodu Praha 5. Srov. BRONCOVÁ, Dagmar: *Kniha o Praze 5*. Praha 1996.

¹³ Srov. LENDEROVÁ, Milena: *Radostné dětství? Dítě v Čechách devatenáctého století*. Praha 2006; Týž: *Z dějin české každodennosti. Život v 19. století*. Praha 2009.

¹⁴ Svatý Konrád z Kostnice († 975). Srov. EKERT, František: *Církev vítězná. Životy Svatých a Světic Božích*. Svazek čtvrtý. Praha 1899, s. 541–546; VONDRUŠKA, Isidor: *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních*. Část 2. Praha 1931, s. 339–340.

¹⁵ „Naši otcové mívali ve zvyku, že dítko donesli ke křtu svatému den po jeho narození a dali mu jméno svěťce, který se toho dne slavil.“ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Mariánská*, s. 323.

¹⁶ Srov. Archiv hlavního města Prahy, fond SM N25 • 1890–1893. *Matrika narozených*. In: <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=B09336A058204D2C8B2F2DA2782F291D&scan=11#scan12> [cit. 13. 4. 2016].

¹⁷ JUDr. Petr Celestýn Nessý se narodil 19. května 1865 v Bechyni. Byl nejmladším bratrem Kubešovy matky. Vystudoval práva a stal se advokátem. Oženil se s Ludmilou, dcerou vrchního ředitele Zemské banky království Českého Karla Mattuše. Prostřednictvím tohoto snátka se dostal do příbuzenství i s politikem Františkem Ladislavem Riegrem. Kubeš nám na svého strýce, kmotra a později také poručníka zachoval malou osobní vzpomínku těmito slovy: „Strýc Petr N.[essý] by mi byl opatřil skvělé místo, kdybych byl studoval práva.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis Heleně Koutecké z Moravce dne 21. dubna 1953. Nezpracovaný fond.

Když měl Kubeš asi jeden rok, tak se rodina poprvé stěhuje, a sice do Ústí nad Orlicí,¹⁸ kde se manželům Kubešovým narodily další tři děti – Josef,¹⁹ Benno²⁰ a Marie.²¹ Avšak záhy po narození posledního dítěte se Kubešovi stěhují podruhé a naposledy. Pravděpodobně od roku 1895 či 1896 bydleli v Hradci Králové, na Pospíšilově třídě č. p. 327, číslo bytu 4, kam se k nim přistěhovala ještě babička Marie Nessý.²²

V Hradci Králové nejprve Kubeš navštěvoval v letech 1897–1902 chlapeckou obecnou školu. Jeho nejmilejší zábavou se staly knihy. „Kdybych tě požádal o seznam knih, jež jsi v uplynulém roce přečetl – kolik bych napočítal vzdělávacích a kolik zábavných?“²³ Podle slibných školních začátků bylo samozřejmé, že Kubeš bude studovat. V letech 1902–1909 absolvoval středoškolské studium na C. k. vyšším gymnasiu.²⁴ Jak jsme mohli na základě podrobného výzkumu archivních materiálů, uložených ve SOkA Hra-

¹⁸ O této okolnosti se Pitrun v biografii Kubeše vůbec nezmiňuje. To jsme zjistili až na základě matričního výzkumu. Srov. Státní oblastní archiv v Zámrsku, sign. 6501, matrika N, 1890–1902, ukn 9906, <http://195.113.185.42:8083/000-06501.zip> (odkaz ke stažení).

¹⁹ Josef (Kletus) Kubeš. Narodil se 26. dubna 1892 v Ústí nad Orlicí. Po gymnáziu v Hradci Králové vystudoval šest semestrů lékařství v Praze a byl mu uznan titul MUC. Zemřel 14. října 1918 v Praze na „španělskou chřipku“. Pochovaný je na Vinohradském hřbitově, odd. 53, č. hrobu 71.

²⁰ Beno (Bohumil) Kubeš. Narodil se 10. června 1894 v Ústí nad Orlicí. Po gymnáziu v Hradci Králové vystudoval učitelství a později se stal ředitelem jedné školy v Praze. Dne 15. února 1921 oficiálně vystoupil z římskokatolické církve a dokonce života zůstal bez vyznání. Zemřel 26. srpna 1962 v Praze. „Paní K. [ubešová], vdova po mém bratru, mi radí řadu léků – já za ta léta zkusil všechny, nepomohl žádný!“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis P. Konráda Maria Kubeše z Břežan na Moravec dne 15. února 1966. Nezpracovaný fond.

²¹ Maria Ludvíka. Narodila se 25. srpna 1895 v Ústí nad Orlicí. Pracovala jako bankovní úřednice v Hradci Králové. Dne 17. července 1920 se provdala za Jana Wolfa a žila v Hradci Králové. „17. Sab. mone h 7 profectu est P. Kubeš Reginae Hradecium ut ibi sororem copularet.“ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, Diarium 1917–1929. Nezpracovaný fond.

²² Srov. SOkA Hradec Králové, Okresní úřad Hradec Králové, inv. č. 2653, 82 fasciкул, 3,20 bm; Hradec Králové 176 – 358; Fasciкул č. 21., Sčítání lidu – 1900.

²³ Srov. KUBEŠ, K. M.: *V záhonech*, s. 29.

²⁴ Gymnázium bylo v prostorách bývalé jezuitské koleje, v současnosti komplex Nového Adalbertina na Velkém náměstí v Hradci Králové. Srov. BRŤNICKÝ, Ladislav: *Památník gymnasia Královéhradeckého. Na oslavu otevření nové budovy a sjezdu bývalých žáků vydal Slavnostní výbor. Hradec Králové 1927*; SIMON, Josef: *Památník Rašínova státního čl. gymnasia v Hradci Králové, vydaný slavnostním výborem při jubileu roku 1936. 300 let královéhradeckého gymnasia. 600 let latinských škol v Hradci Králové. Hradec Králové 1936*. Srov. též ŘEZNÍČKOVÁ, Kateřina: *Študenti a kantoři za starého Rakouska. České střední školy v letech 1867–1918*. Praha 2007.

dec Králové, zjistit, patřil Kubeš po celých osm let k nejlepším studentům²⁵ a na všech jeho vysvědčeních je napsáno „první s vyznamenáním“. ²⁶ Středoškolská studia zakončil i skvělou maturitou „dospělý s vyznamenáním“. ²⁷ Nejoblíbenějšími předměty Kubeše byly matematika, zeměpis a dějepis. Znalosti dějin rozmnožoval ustavičnou četbou knih. Kromě klasických řečí, latiny a řečtiny, se na gymnáziu naučil dokonale německy a francouzsky, takže mu byla přístupná i cizí vědecká literatura.

Podle Kubešova nadprůměrného nadání profesori usoudili, že půjde na filozofii. On však od svého soukromého zasvěcení se Panně Marii ve dvanácti letech pocítil povolání ke kněžství, třebaže ho k tomu rodiče nepředurčili. „Jedno vím, že jsem k tomu nebyl od rodičů určen“ píše starý P. Kubeš, „a z počátku (v primě) jsem na to vůbec nepomyslel.“ ²⁸ Na sklonku života, kdy P. Kubeš vážil střízlivě sebe i své výkony, napověděl důvěrně Pitrunovi o svém nejvnitřnějším tajemství toto: „Myšlenka na věčnost mě vedla ke kněžství a nelituji, že jsem ji volil.“ ²⁹

3. Teologická studia a kněžské působení (1909–1915)

Po ukončení středoškolských studií podal Kubeš přihlášku do knížecího arcibiskupského kněžského semináře v Praze, které se nacházelo v dnešním Klementinu. ³⁰ V průběhu čtyř let studoval Kubeš všechny teologické obory opět s vynikajícím prospěchem. ³¹ Při pozdějších teologických debatách s ob-

²⁵ „Primus! U profesorů v lásce.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis Heleně Koutecké z Moravce dne 21. dubna 1953. Nezpracovaný fond.

²⁶ Srov. SOKA Hradec Králové, fond Gymnasium v Hradci Králové 1775–1953. Hlavní katalog a Třídní katalog.

²⁷ Srov. SOKA Hradec Králové, fond Gymnasium v Hradci Králové 1775–1953. Hlavní protokol o zkouškách dospělosti.

²⁸ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

²⁹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

³⁰ „Vzpomínám rád na léta svých bohoslovných studií. Doba, kdy mladý bohoslovec se věnuje jedině sobě, své nesmrtelné duši, studiu... každý den mu přináší nové poznatky, každým dnem vniká hlouběji do poznání netušených krás svaté víry.“ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria: *Maria. Mariologie, upravená za mariánské čtení pro věřící lid. I. díl* (dále jen *Maria*). Praha 1936, s. 27.

³¹ „Pohled: moji spoluseminaristé jsou teď universitní profesori. Jeden, dostatečný (já výborný!), teď monsignor, univ. prof., nádherný byt, na svobodě atd.; kde a jak já? Stačilo by přidat

libou používal, podle svědectví pamětníků, výrok: „Ja, Scheeben!“³² Neustále se zdokonaloval ve francouzštině a němčině, přiučil se též italštině, španělštině a angličtině.³³ Avšak jeho nejmilejším oborem se stala mariologie.³⁴ Svá teologická studia završil absolutoriem dne 16. května 1913 a dne 29. června 1913 byl pražským pomocným biskupem Františkem Xaverem Brusákem (1840–1918) vysvěcen na podjáhna, dne 1. července 1913 byl pražským pomocným biskupem Wenzlem Frindem (1843–1932) vysvěcen na jáhna a dne 6. července 1913 byl vysvěcen pražským arcibiskupem Lvem kardinálem Skrbenským, svobodným pánem z Hříště (1863–1938), na kněze.³⁵ V *Diariu 1917–1929* rezidence Tovaryšstva Ježíšova u svatého Ignáce v Praze je zaznamenáno, že dne 8. července 1913 novosvěčenec P. Kubeš sloužil první mši svatou v kapli Mariánských družin u svatého Ignáce.³⁶ Od 9. do 22. srpna 1913 se se 452 poutníky zúčastnil čtvrté české vlakové pouti do Lurd.³⁷ Po návratu působil dva roky jako diecézní kněz. Ve školním roce 1913–1914 jako katecheta při kostele Narození Panny Marie v Praze–Michli a ve školním roce 1914–1915 jako kaplan při kostele Nejsvětější Trojice v Praze–Košířích.³⁸

se k nim – Ne!“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis Heleně Koutecké z Moravce. Nezpracovaný fond.

³² Matthias Joseph Scheeben (1835–1888) byl německý katolický systematický teolog a mystik. Jeho nejvýznamnějším dílem je *Handbuch der katholischen Dogmatik*.

³³ „LINGUAE: guas callet: bohem., germ., gall.; quas saltem intellegit: ital., angl., hispan.“ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Osobní evidenční spis. Nezpracovaný fond.

³⁴ „Když jsem v metropoli na Vltavě za svých bohosloveckých studií vzal v předvečer svátku Neposkrvněné Panny roku 1909 první mariologické dílo do rukou, netušil jsem, že vydám ovoce svých prací tiskem.“ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Maria*, s. 8.

³⁵ „ORDINES: maiores quando, ubi: subd. 29. 6. 1913, a quo: Ep. F. Brusák; ubi: diac. 1. 7., a quo: Ep. V. Frind; ubi: presb. 6. 7. 1913, a quo: Ac. Card. L. Skrbenský.“ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Osobní evidenční spis. Nezpracovaný fond.

³⁶ „Hodie primam missam celebravit in sacello Congregationis B V M virorum neomysta Konrádus Kubeš, Regino-Hradecensis, qui etiam [...] Societatis admissus est; postea [...] assistencia in aula ad portam.“ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, *Diarium 1917–1929*. Nezpracovaný fond.

³⁷ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria: *Sv. Hostýn a Lurdy*. Hlasy svatohostýnské, 1921, 16, s. 18–19, 32–33. Srov. též *Poutní knížka české pouti do Lurd roku 1913 pořádané...* Praha 1913.

³⁸ „MUNIA extra Societ.: quae: catech., ubi: Praha XIV-Michle, quando: 1913/4; quae: capell., ubi: Praha XVII-Košíře, quando: 1914/5.“ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Osobní evidenční spis. Nezpracovaný fond. „Duchamorné psaní matrik, vysedávání v kanceláři a suché úřadování se mi zhnusilo, bralo mi, jako vůbec městským kněžím, spoustu vzácného času, který měl být vynaložen na pravou osobní pastorační, když pražské kostely zely prázdnou. Chci působit jinak – lépe!“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

A bylo to právě košířské kaplanování, odpor proti farnímu byrokratismu a neplodnému úřadování, které ho přimělo k odvážnému vstupu do řehole. „Při volbě řádu jsem kolísal mezi benediktinským Beuronem a Tovaryštvem Ježíšovým.“ Apoštolská agilnost jezuitů, kterou P. Kubeš považoval za charakteristickou vlastnost řádu Tovaryšstva Ježíšova, jej pohnula, že se rozhodl do něho vstoupit a ve službě pravdy, které lež neodolá, uplatnit své Bohem dané hřivny a rozsáhlé vědomosti v širším apoštolátě jak slovem živým, tak i psaným – „bez fádniho matrikování (psaní matrik) čili papírové pastorace“, jak to ironizoval. „Chci jako oni dávní jezuité bojovat mečem slova ve službě Boží pravdy“, bylo jeho konečné a nezvratné rozhodnutí. „Koneckonců poznání světské marnosti – vanitas vanitatum – mne vedla do kláštera, a ani toho nelituji, že jsem volil řeholní život.“³⁹

4. V řádu Tovaryšstva Ježíšova (1915–1950)⁴⁰

Léta noviciátu P. Kubeše byla zahájena dne 15. srpna 1915 na Velehradě.⁴¹ Dochoval se nám pramen, ve kterém sám P. Kubeš hodnotí první noviciátní rok jako „nepříliš šťastný“.⁴² Po roce a půl byl s dovolením generála řádu

³⁹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond. „Kariéra – abych Tě potěšil a povzbudil, svěřím Ti, co jsem nikomu nesvěřil. Vstoupil jsem do řádu, abych 1.) se věnoval duchovnímu vedení duší, 2.) měl každý rok májovou, 3.) vydával knihy. Jak jsem dopadl? 1.) Vedení, radost ne každého, ale moje – tomu jsem se věnovat mohl jen v Praze 2 roky, 1918–20; pak Hostýn, zpovídání poutníků, jako stroj – rychle, bezmyšlenkovitě. 2.) Májová – jen třikrát mi M.[aria] umožnila a dala, 1919, 20, 23; pak Hostýn. Velehrad, nikam nepozván, až 41 a 44. – 3.) Vydávání knih – mařila řádová censura, neochota tiskáren, a odmítl J.[ežíš] i M.[aria].“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis Heleně Koutecké z Moravce. Nezpracovaný fond.

⁴⁰ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, Catalogus Provinciae Austriaco-Hungaricae Societatis Iesu. Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Catalogus Provinciae Českoslovaciae Societatis Iesu. Catalogus Abbreviatus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Nezpracovaný fond.

⁴¹ Panna Maria a mariánské svátky vůbec hrály v životě Kubeše velikou roli. Všechny jeho významné životní události se odehrály na mariánské svátky. Všechny své pozdější knihy věnoval Panně Marii. Všechny jeho texty mají vždy mariánský nádech. „Můj největší svátek doposud – ⁸/₁₂. Druhý, vánoce. Třetí, svátek Ducha sv. Čtvrtý, Navštívení P. M., ²/₇, den mých svěcení. Pátý, den nejsv. Svátosti, Boží Tělo, Eucharistie. Potom velikonoce, Svatý týden atd. Srdce Páně. Mariánské, ¹⁵/₈, ²⁵/₃, ⁸/₉ atd.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis Heleně Koutecké z Moravce. Nezpracovaný fond.

⁴² „Spolu se 4 hochy, kteří měli 4–5 tříd gymnasia (reálky), s jinými se stýkat nesměl, novicmistř byl zároveň rektorem domu, [P. Ladislav Schmidt] pokládal svůj úřad vychovatele noviců za vedlejší přívěsek (není divu!), na kněze neměl ohledu a vedl ho stejnou cestou jako ony

Włodzimierza Halka–Ledóchowského (1866–1942) poslán do Innsbrucku k doplnění filozofických studií, kde byl opravdu šťastný a spokojený, když „vykořisťoval bohatství bohovědné knihovny naší koleje v tyrolských Alpách (syrské Otce)“.⁴³ Kromě intenzivního studia podnikal spolu s ostatními spolubratry výlety do blízkého i vzdálenějšího okolí.⁴⁴ Zde také 8. prosince 1917 skládá první řeholní sliby do rukou superiora P. Heinricha Timpa (1854–1945).⁴⁵

Po svém návratu do Čech dne 18. září 1918 působil P. Kubeš v rezidenci u svatého Ignáce v Praze jako subministr, český kazatel, operář, revizor knih a ředitel Mariánské družiny bohoslovců a studentů. Kromě toho v akademickém roce 1919 vykonával službu nejprve jako zpovědník a poté jako spirituál v kněžském semináři. „První úspěchy – představený“⁴⁶ z nich měl větší radost než já – milé vzpomínky.⁴⁷

Dne 29. září 1920, na příkaz viceprovinciála Československé viceprovincie P. Leopolda Škarka,⁴⁸ odjel P. Kubeš na nové působiště, do Opavy. Zde v rezidenci u svatého Jiří⁴⁹ pracoval jako subministr, český kazatel, katecheta, operář a ředitel Mariánské družiny českých paní a Mariánské družiny jinochů. Na prostředí a mezilidské vztahy v jezuitské rezidenci však později nerad vzpomínal.⁵⁰ Zde ve Slezsku se také seznámil s Kongregací Milosrdných

nezralé hochy.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁴³ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Maria*, s. 8.

⁴⁴ „Jindy v Alpách... po delším pochodu najednou se vynoří a proti mně z údolí impozantně se zdvihá alpský velikán. „Pozdravte tvora Božího, vybízí mne průvodce... Já hledím do rokle, tam na dně ohromné balvany, skály, které se při nějaké katastrofě utrhyly s hory a zřítily dolů... zachvěje námi, když si onu katastrofu představíme... co je to vše vůči Bohu?“ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Poutník*, s. 35.

⁴⁵ „P. Kubes Conradus primo vota hodie emisit P. Superiore Timp.“ Srov. Jesuitenkolleg Innsbruck. Archiv. *Diarium Coll. Oenip.* 1907–1938.

⁴⁶ Byl to P. Josef Stryhal. Srov. PAVLÍK, J.: *Vzpomínky*, s. 217–219.

⁴⁷ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁴⁸ Srov. PAVLÍK, J.: *Vzpomínky*, s. 381–388. Srov. též PITRÚN, Bernard. *Jadrné memento. Životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874–1968)* (dále jen *Jadrné*). Olomouc 2008.

⁴⁹ Nyní kostel svatého Vojtěcha na Dolním náměstí v Opavě. Srov. BUBEN, Milan: *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích*. III. díl, 4. svazek. *Řeholní klerikové (jezuité)*. Praha 2012, s. 326–331.

⁵⁰ „Bez zaměstnání, bez knihovny (dům přejat od polské provincie, knihy odvezli), bez zahrady, představený [P. Vladimír Dreiseitel] rád sekýroval jiné, ale nedal sekýrovat sebe; žárlivý –

sester svatého Karla Boromejského ve Frýdlantě nad Ostravicí.⁵¹ Do Bedřichova ústavu i v pozdějších letech vždy velice rád přijížděl dávat exercicie chovankám i sestrám.⁵²

Dne 26. srpna 1922 je povolán P. Kubeš zpátky do Prahy, aby se ujal redakce řádového časopisu *Ve službách Královny*. P. Kubeš byl v pořadí sedmým redaktorem, od čísla 10 roku 1922 do čísla 9 včetně roku 1923.⁵³ Kromě této své hlavní činnosti působil jako český kazatel, zpovědník, knihovník, operář a „měl dětskou družinu (školní děvčátka) – lnuly ke mně, čím více jsem se slečinkám a „dámám“ vyhýbal“.⁵⁴

Od 9. září 1923 do 29. července 1924 vykonal P. Kubeš třetí probaci v Tronchiennes (Drongen) u Gentu v Belgickém království.⁵⁵ Ve svých pozdějších knihách nám P. Kubeš zanechal na tento svůj „druhý noviciát“ několik zajímavých vzpomínek.⁵⁶

viděl-li, že jsem oblíbenější než on.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁵¹ Srov. ŠRUBAŘ, Daniel: *Klášter sester boromejek ve Frýdlantu nad Ostravicí a rozvoj tohoto řádu na Moravě v 19. století*. Sborník Státního okresního archivu ve Frýdku–Místku, 2004, 5, s. 66–78. Srov. též In: http://www.archives.cz/zao/resources/frydek-mistek/SOKA_FM_sbornik_5.pdf [cit. 13. 4. 2016].

⁵² „Při exerciciích roku 1921 si všiml exercitátor lásky a shody, jež ovládá veškerý život chovanek. Ústav měl chovanky z Moravy, Slezska, Čech, Slovenska, Česky i Němky, Slovenky, Polky, Maďarky – azyl pokoje a lásky uprostřed rozhárané a rozešvané Evropy!“ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria: *Brána ráje. Modlitby k úctě milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky*. 2. vyd. Praha 1948, s. 18.

⁵³ „(Nikdo ten úřad nechť!) Věnoval jsem se celou duší. Pán žehnal, abonentů přibývalo, provinciál věděl (od kněží), že je kdekdo spokojen. Přesto za rok letěl z Prahy.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁵⁴ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁵⁵ „Dětskou družinu dostal provinciálův milec, neměly ho v lásce, to vztekalo oba představené, družinu rozpustili, zatím co živořící babské družiny drželi – klevetivě ženské v nich!“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁵⁶ „O exerciciích existuje celá literatura. Kolem T. J. v Enghien (Belgie) má exerciční knihovnu čítající asi 8.000 svazků.“ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria: *Ve škole Kristově. Logika, psychologie a technika duchovních cvičení sv. Ignáce. Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Velehrad 1941, s. 19; „Zábavná projížďka... Ze zahrady našeho kláštera v D.[rongen], ležící podle trati Brusel–Ostende, jsem pozoroval o letních nedělích zábavní vlaky; každých deset minut, všechno k moři; zdaž si jediný z těch pasažerů vzpomněl, že tisíce lidí nemá co do úst vzít?“ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Poutník*, s. 103; „Město Gent mívalo a snad ještě má ve znaku korunovaného lva, jehož hlava leží v klíně nebeské Královny. Pěkný symbol vznešeného („královského“) ducha, jenž vůči světu hrdý jako král Sahary, a pouze před Vládkyní andělů se sklání, jí slouží, jí volí za svou paní a kněžnu.“ Srov. Týž:

Od 2. srpna 1924 působil P. Kubeš pětadvacet let výhradně na Moravě. „Pendloval jsem jako kyvadlo mezi Hostýnem a Velehradem,“ vyjádřil se P. Kubeš žertovně o tomto svém nejvýkonnějším čtvrtstoletí, „neboť na těchto velkopamátných a svatých místech jsem byl opravdu ve svém živlu“, dodal uznale.⁵⁷ V rezidenci na Svatém Hostýně byl P. Kubeš ministrem domu, lidovým misionářem a příležitostným exercitátorem.⁵⁸ Mimo tyto úkoly redigoval místní měsíčník Hlasy svatohostýnské po Josefu Špatném⁵⁹ (založený roku 1904). Řídil ročník 20 (1924), číslo 9 až 12 a ročník 21 (1925), číslo 1 až 8. Dne 15. srpna 1926 složil na Svatém Hostýně poslední slavné sliby Tovaryšstva Ježíšova jako duchovní pomocník (coadiutor spiritualis).⁶⁰

Od 23. srpna 1926 působil P. Kubeš jako „exercitátor ve Stojanově. Pán žehnal, exercitantů přibývalo, chtěli jen mne, muži i dívky.“⁶¹ 1928 nový rektor,⁶² asi 34letý, dával 1929, o prázdninách svým milcům nejpěknější turnusy (studenty atd.), když jsem mu řekl, že jedná nesprávně, vymohl na starém provinciálovi [P. Leopold Škarek], že jsem musil na hodinu z domu.⁶³

Od 10. ledna 1931 až do srpna 1934 byl P. Kubeš z trestu poslán opět na Svatý Hostýn,⁶⁴ kde vykonával činnost ministra, operáře, exercitátora a ředitele Mariánské družiny učitelů v Přerově.

Poutník, s. 590; „Vzpomínám na scénu z rotterdamského přístavu. Voda kalná, černá, jako v každém mořském přístavišti, nad vodou se vznášely bělostné „mořské holubice“, ale sotvaže se jen nohou dotkly hladiny, na níž plavalo tolik nečistoty.“ Srov. Týž: *V záhonech*, s. 60–61.

⁵⁷ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

⁵⁸ „Můj představený [P. Josef Stryhal] na Host.[ýně] týž jako před málo lety v Praze, hodný, přes všechny své chyby.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁵⁹ Srov. PAVLÍK, J.: *Vzpomínky*, s. 229–232.

⁶⁰ „GRADUS: in Societate: Coad. spir. 15. 8. 1926 Hostýn.“ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Osobní evidenční spis. Nezpracovaný fond.

⁶¹ „Z těch 28 000 účastníků, kteří prošli mými exerciciemi, se našel ne jeden, který mi po těchto úvahách řekl: Život není hračka, zamyslel jsem se doopravdy nad našimi vývody, a vidím, že nutno svůj úkol životní vážně pojímat...“ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Poutník*, s. 107.

⁶² Byl to P. Emanuel Kubiček. Srov. CÍNEK, František: *Velehrad víry. Duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc 1936. PAVLÍK, J.: *Vzpomínky*, s. 167–170.

⁶³ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁶⁴ „Teď studentky žádaly o mne – rektora [P. Emanuel Kubiček] i starého provinciála [P. Leopold Škarek] – z Vyškova, Bratislavy, Brna, Přerova atd. Provinciál pokrytecky odpověděl, aby se obrátily k rektorovi, že jim vyhoví, bude-li jen trochu možno, a spolu s rektorem se umluvil, že „just ne“. Fráter ve Stojanově vykládal všem lživě, že jsem pro nemoc musil na Hostýn. Byl jsem v nenávisti zvláště u pražských paterů, protože z Prahy jezdily sodálky na moje exercicie až na daleký Velehrad a pomíjely exercicie jejich – to je dopalovalo („žralo“) – Aby podryly

Od srpna 1934 do 18. října 1937 se opět P. Kubeš ujal funkce exercitátora ve Stojanově. Rektor velehradské koleje P. Alois Koláček⁶⁵ vyzval P. Kubeše, aby se chopil pera a začal psát a vydávat knihy. „Já vám budu nápomocen, vaše knihy půjdou na dračku!“ P. Kubeš se zpočátku velice bránil: „Uvidíte, že censura řádová mi bude činit obtíže“,⁶⁶ ale nakonec se nechal přemluvit. V roce 1935 vydal svoji první knihu *Ve šlépějích Neposkvrněné* a v roce 1936 první a druhý díl knihy *Maria*.⁶⁷

Dne 18. října 1937 je P. Kubeš znovu přemístěn na Svatý Hostýn.⁶⁸ Ve volných chvílích, nejčastěji ovšem po nocích,⁶⁹ dokončil P. Kubeš další tři knihy – *Za pravdou Kristovou*, *Pod korouhví Kristovou* a *Ve škole Kristově*.⁷⁰ Avšak tvrdě zasáhla řádová censura, která nekompromisně odmítla dát povolení k tisku.⁷¹ Přesto se P. Kubešovi podařilo získat od cenzorů ex officio imprima-

jejich účtu ke mně, sdělovali jim i moravským, zvl. vyškovským, co nejhoršího o mně věděli.“
Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec.
Nezpracovaný fond.

⁶⁵ PAVLÍK, J.: *Vzpomínky*, s. 410–412.

⁶⁶ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec.
Nezpracovaný fond.

⁶⁷ Viz níže Bibliografie knižního díla.

⁶⁸ „Zatím na Hostýně nový superior [P. Josef Bartoník], nový ministr ([Augustin] Baar, člověk egoista, o němž ještě víc platí, že neznal cizí vůli, jen a jen vůli svou, odporná povaha, o němž nekrolog po jeho smrti pak psal, že měl ‚zlaté srdce‘) Můj býv. superior z Opavy, Vlad.[imir] D.[reiseitel], tehdy ‚redigoval‘ Hlasy svatohostýnské – t. j. plnil je články, které mu ženské posílaly, sám zaháel od rána do večera (byl 1924–30 redaktor věstníku ‚Ve službách Královny‘, zbědoval jej tak, že byl na posměch kněžím i laikům – teď ještě víc byly na posměch Hlasy.) Protože ho ‚redakce‘ prý zmáhala, byl osvobozen od kázání, od rána do noci byl na besedě u Baara (nebo B. u něho), a ti spolu se superiorem B.[artonikem] mi zlomyslně ztrpčovali život, jak mohli. Konečně superior se mnou jednal tak surově, že jsem přestal s nimi mluvit a stýkal se jen s Fraterny [Josef Lerch, Jan Nepomucký Oškera, František Serafinský Trochta] – jednali slušněji! Ti pamatovali dlouhá léta, co jsem od těch tří zakoušel. Při visitaci řekl provinciál Sp.[áci] k těmto surovostem: ‚On je trochu ostřejší.‘ Nic nevyšetřoval (proti své povinnosti!), a pak mi napsal z Prahy, že byla ‚oboustranná vina.‘“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁶⁹ „Bděl jsem do noci, seděl jen u stolu a u psacího stroje.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis Heleně Koutecké z Moravce dne 21. dubna 1953. Nezpracovaný fond.

⁷⁰ Viz níže Bibliografie knižního díla.

⁷¹ „Censor je nechal ležet přes rok na stole; mladý pán, sotva se v Praze otočil, nastěhoval se do hovorby, t. j. do klášterní kletvárny, a tam se slečinkami vyseďoval a šveholil od rána do večera. (Když jsem po letech v Králíkách řekl, že pokládal za důležitější dělat galána pražským husičkám než dopomoci k vydání knihám, které mohly přinést tolik pozhánání za dob protektorátu, kdokoli po slově Božím hladověl, vyhrožovali mi naši PP (dva), že vyjednáji s Římem, abych letěl z řádu, jen co budeme zas na svobodě.) Konečně sám jiným censorům; nedbaje jejich sprostoty upravil jsem knihy, jak si přáli, a vrátil do Prahy – Provinciál zas nový

tur a za vydatné pomoci jeho vděčných exercitantů byly tyto knihy nakonec vytištěny v tiskárně Františka Kusáka ve Vyškově.⁷²

V nejhroznějším období druhé světové války, od 26. října 1940 pracuje P. Kubeš znovu na Velehradě jako exercitátor ve Stojanově, lidový misionář a operář. Působení bylo sice velmi obtížné, leckdy až drásající nervy, ale on se sám řídil poznáním a zkušeností, kterou vštěpoval i druhým slovy: „Pamatujte si, jak často jsem vám říkával, potají a zticha, jen v nejužším kroužku: Dočkám-li se konce, nevím, tak jako ani vy nevíte, zdali se konce dočkáte. Pán chránil nás všechny, všichni jsme se s milostí Boží konce dočkali.“⁷³

Od 17. května 1946 je P. Kubeš opět členem jezuitské rezidence a duchovní správy na Svatém Hostýně. Pracuje zde jako subministr, kazatel, zpovědník, exercitátor a kněžský rekolektor, domácí exhortátor, předseda morálních diskusí, spisovatel, revizor knih a rádce. Tytéž úkoly vykonává i v dalších čtyřech letech. Duchovní rekolekce exercitantů v Brně od 8. do 11. ledna 1950 je jediný a poslední zaznamenaný apoštolský výkon P. Kubeše.

5. V internačních klášterech (1950–1956)

Je všeobecně známo, že v noci z 13. na 14. dubna 1950 byly všechny mužské řeholní domy v rámci akce K přepadeny silnými četami příslušníků SNB, vedených členy StB a zesílené Lidovou milicí. Také P. Kubeš se všemi jezuitu, působícími tehdy na Svatém Hostýně, byl zatčen a pod eskortou SNB se samopaly deportován do Bohosudova.⁷⁴ Zde musel spát ve velké společné noclehárně, ve které správa tohoto internačního kláštera bezohledně ubytovala

(Sp.[áčil]) vzkázal, abych celé přepsal (tři silné knihy!), a že se pak postará o „rychlou“ cenzuru. Jiní posílali do Prahy načmárané rukopisy, a provinciál je dal přepsat na stroji; já poslal napsaný na stroji, a protože za 2 roky, co ležel u nich v cenzuře, poněkud papír zežloutl, chtěl přepsání. Ředitel olomoucké tiskárny Beneš se mu nabídl, že dá přepsat ve své kanceláři, ačkoli první není třeba přepisovat, je prý dost jasný – provinciál ho vyhodil, že prý stojí na tom, abych ho přepsal já sám. Nešlo mu tedy o jasný nebo nejasný rukopis, chtěl mne šikanovat či sekýrovat. (Týž v Oseku, v koncentráku, po složení úřadu; vyhrožoval P. Aloisii Storkovi, že ho udá zmocněnci, bude-li sloužit v pokoji potají mši svatou, ač to apoštolská stolice uvězněným kněžím dovolila – člověk, jenž byl nad papeže a neznal jinou vůli než svou.).“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁷² „Kdyby mi nebyl dělal provinciál spolu s cenzurou obtíže, mohlo leccos vyjít, než Hitler zakázal vydávání českých a zvláště náboženských knih.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Torzo dopisu z Břežan na Moravec. Nezpracovaný fond.

⁷³ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Poutník*, s. 634–635.

⁷⁴ Srov. PAVLÍK, J.: *Budou vás*, s. 50–53. Srov. též PITRÚN, B.: *Jadrné*, s. 237–242.

až 36 řeholníků. Každé ráno byl P. Kubeš nucený na nejvyšší rozkaz provádět – on šedesátiletý – ranní rozcvičku, potom absolvovat „zvláštní školení“, při kterém byla internovaným řeholníkům vysvětlována stranická a vládní ideologie. Povinná byla i denní četba Rudého práva. Avšak jejich „školením“ se pokaždé srdečně vysmál jako nesmyslnému plácání a velkohubému tlachání a tím si ulevil.⁷⁵ Přes den pak P. Kubeš vykonával manuální práci na hony vzdálenou od svého vzdělání a kvalifikace. Přitom ještě musel vyslechnout posměšné poznámky strážců, že si nevydělá ani na slanou vodu.⁷⁶

K večeru 7. září 1950 byl P. Kubeš převezen do nedalekého Oseku, kde byl internován v bývalém cisterciáckém klášteře. V něm prožil šest měsíců za stejných podmínek. Kromě otrocké práce vykonával, podle vyprávění P. Karla Říhy (1923–2016), funkci sakristiána, kdy chystal vše potřebné ke sloužení mších svatých.⁷⁷

V noci 15. února 1951 byl P. Kubeš odtud dopraven do Králík a umístěn v bývalém redemptoristickém klášteře na Hoře Matky Boží nad městem. V tomto internačním klášteře strávil za víceméně stejných poměrů další dva roky, zaměstnán většinou v polním hospodářství na státním statku.⁷⁸

Od 25. února 1953 žil pak P. Kubeš jako důchodce v Charitním domově pro staré internované řeholníky na Moravci. Zde pobýval v dost stísněných podmínkách ve vile *Louisin dům*. Podle vyprávění P. Stanislava Peroutky (* 1933) nejraději sedával na lavičce před vilou a s velikou radostí přijímal povolené návštěvy, především mladé jezuity. Čas zde strávený vyplnil převážně osobní korespondencí se svojí praneteří Helenou Kouteckou, kterou prostřednictvím dopisů duchovně vedl. V řádovém archivu se nám zachovalo několik rozsáhlých dopisů, ve kterých velmi otevřeně hodnotil svůj dosavadní život a působení.⁷⁹

⁷⁵ „I kdybych chtěl vyvrátit a uvést na pravou míru všechny ty historické nepravdy, alespoň ty nejkřiklavější, jimiž se to v člancích ‚rudáška‘ hemží, potřeboval bych pokaždé několik sloupečků. Ovšem státní cenzurou by to stejně neprošlo a redakce by to neuveřejnila, a to ‚ve jménu vědy‘, která se teď oficiálně pěstuje.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

⁷⁶ Srov. Pavlík, J.: *Budou vás*, s. 64–73.

⁷⁷ Srov. Tamtéž, s. 74–76.

⁷⁸ Srov. Tamtéž, s. 81–84; „Zde je zdravěji než v O.[seku], výš než S. Host.[ýn], sněhové závěje, nádherný rozhled na okolní zasněžené hory.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis Heleně Koutecké z Moravce dne 3. března 1951. Nezpracovaný fond.

⁷⁹ Srov. PAVLÍK, J.: *Budou vás*, s. 84–90; „Tři roky uplynuly od 14/4 50. Tři roky nemohu pracovat pro K.[rista]. Tři roky – co jsem mohl pro K.[rista], pro duše vykonat! Dvanáct knih připravených k tisku vzalo za své, další bych byl napsal, pak ex.[ercicie], misie, zpo[vidání]... Nechal jsem kněžství ve světě; v kláš.[eře] jsem si odpíral procházky, výlety, kratochvíle,

6. Závěr života v Břežanech u Znojma (1956–1967)

Od 9. května 1956, po obdržení státního souhlasu k výkonu duchovenské činnosti, se stal P. Kubeš duchovním správcem Kongregace sester svaté Hedviky od Nečistší Panny a Matky Boží Marie v sociálním ústavu pro péči o osoby se zdravotním a sociálním postižením v Břežanech u Znojma.

Ve volném čase skládal P. Kubeš duchovní písně. Do těchto textů, a máme jich v jeho pozůstalosti včetně jednoduchého notového zápisu, zachováno mnoho, vložil celé své nitro. Mají sice jen jednoduchý nápěv, avšak uchvacují svými hlubokými myšlenkami. Dávají nám tak nahlédnout do jeho nitra a poznat jeho šlechetné srdce a čistou duši, přestože navenek byl povahy spíše odměřené a vážné. Brzy však sestry poznaly, že pod tvrdou skořápkou se schovává zdravé jádro. Největší radostí a potěšením pro něj bylo, když byl tázán pro poučení. S velikým západem pak hovořil o věroučných věcech, o významu nejsvětější Oběti a podobně. Jeho vědomosti v každém teologickém oboru byly tak rozsáhlé, že nikdy nikdo neodešel bez důkladného poučení. Během hovoru často opakoval: „Náš milý Spasitel“ a „Jeho přesvatá Matka“. S neumdlévající ochotou spěchával k nemocným, tím více k umírajícím sestrám. Nechtěl jen udílet svátost nemocných, ale i modlit se u umírajících až do jejich posledního vydechnutí.

Jeho životospráva je dokladem, jak velice si vážil řeholní chudoby a také ji ve všem zachovával. Upotřebil každý, i nepatrný, kousek papíru. Byl skromný v oblékání, velmi strídmý a nenáročný v jídle. Šálek mléka a rohlík nebo kousek vánočky to bývala jeho snídaně. K obědu vesměs lehčí jídlo. Večer pak mléko, suchý chléb, občas česneková polévka s chlebem. Přes den nic, jen trochu ovoce, pokud bylo. Tak to bývalo u něho celá léta.⁸⁰ Ve všem byl jednoduchý a šetrný. Nerad slyšel nějaké určování práce do budoucna. Na ta-

potěšení všeho druhu, bděl jsem do noci, seděl jen u stolu a u psacího stroje, pro Krista pracoval, se namáhal, bděl, Krista hlásal, kázal, učil... učil milovat a znát Krista a Marii a vše zmařeno, práce dlouhých let, a já odsouzen k nečinnosti. Nenařikám, že jsem přišel o pěkně zařízený byt, nábytek atd. (neměl jsem!), jenom že jsem přišel o rukopisy, kterými jsem si nechtěl udělat pohodlný život na zemi, nýbrž pracovat o rozšíření království Kristova. Nevykonám už nic pro svého Krále a Královnu!“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis Heleně Koutecké z Moravce dne 21. dubna 1953. Nezpracovaný fond.

⁸⁰ „Někteří asketičtí autoři přehánějí, jako by byl hřích nebo nedokonalost okusit někdy sladkost, uvádějí za příklad světce, kteří si do pokrmů míchali pelyněk a tak si kazili kdekteré jídlo. Tak daleko jít netřeba. Sladkost do broskve, meruňky atd. vložil Tvůrce, abychom jí s díkyčiněním požívali a byli mu vděční za každou maličkost. ‚Dem Herrn der Ewigkeit Dank für jede Kleinigkeit.‘ Pánu věčnosti díky i za drobnosti, za klidný noční spánek, za vytopenou místnost atd. Jenom toho se musíme chránit, abychom se nestali mlsnými, sladkosti nevyhledávali, nezřízené touze po nich nehověli.“ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Dopis Heleně Koutecké z Králík dne 21. dubna 1953. Nezpracovaný fond.

kové plánování mívál vždy jedinou odpověď: „Ano, ano, dá-li Pán Bůh – Deo dante.“

Jako proslulý exercitátor byl P. Kubeš od brněnského ordinariátu požádán, aby převzal kněžské exercicie na Vranově u Brna. Tomuto pozvání milerád vyhověl a tak od roku 1957 dával každý rok kněžím duchovní cvičení, někdy i dva turnusy po sobě, naposledy roku 1965. O svém nejmilejším apoštolátě napsal P. Kubeš v dopise z roku 1964: „Oba turnusy exercitátora pořádně sebraly, že se z nich nemůže vybrat, ač je tomu už bezmála měsíc. Inu, stárneme a 74letý není mladík 30letý z roku 1920.“⁸¹

Dne 25. listopadu 1966 napsal P. Kubeš naposledy na Moravec: „R. P. Díky za blahopřání k jmeninám, zvláště za obět mše svaté – dar nejcennější, mně nejmilejší, nejdražší. Od léta mi rapidně slábne zrak, sotva na písma vidím. Nová krásná adventní preface (podobně jako o SSo) je z galikánské liturgie, k níž patří i ambroziánská. Commendo me... in Corde Jesu addictissimus caecus P. K.“⁸² To je poslední dopis, který P. Pitrun od P. Kubeše obdržel.

Avšak ještě v prosinci roku 1966 znenadání pro P. Kubeše přijeli „estébáci“ a odvezli ho do Znojma, kde ho přes pět hodin úporně vyslýchali kvůli některým heslům a větám v jeho knize *Apologetická abeceda*.⁸³ P. Kubeš se však hájil velmi dobře: „Vědecká kritika je vždy dovolena.“ Nakonec ho propustili a pohrozili mu: „My si pro vás ještě přijedeme.“ K dalšímu výsledku však již nedošlo, poněvadž P. Kubeš už nebyl mezi živými. Třebaže tedy střetnutí se státní mocí dopadlo poměrně dobře, přesto rozruší, rozčílí a znervozní zdravého člověka, tím více pak starce P. Kubeše. Je fakt, že ho tento výslech velice vysílil, vlastně svým způsobem dorazil!

Dne 5. dubna 1967 v kapli při večerní pobožnosti v 19:00 hodin klečel P. Kubeš vzadu v lavici. Najednou lavice nápadně zavržala a P. Kubeš sklouzl nehlučně dolů. Bylo přítmi a pobožnost dále pokračovala. Po jejím skončení našly sestry P. Kubeše zhrouceného na klekátku v lavici – nebyl hned vidět. Jedna ze sester ihned poznala – mozková mrtvice na levé straně. Když ho zvedaly, dával jim ještě křížek na čelo. Ve svém pokoji byl P. Kubeš ošetřován se vši bdělostí a pečlivostí. V celé své dlouhé agonii, trvající od 5. do 10. dubna 1967, neztratil vědomí. Za každou sebemenší službičku byl velmi vděčný, což vyjadřoval stisknutím ruky nebo křížkem na čelo. V neděli 9. dubna 1967 po poledni se již zdálo, že nastává smrtelný zápas. P. Kubeš ležel se zavržený-

⁸¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

⁸² Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

⁸³ Viz níže Bibliografie knižního díla.

ma očima, jeho tep byl docela slabounký, sotva znatelný a dech těžký. Tento bolestný stav se prodloužil až do pondělního večera 10. dubna 1967, kdy okolo 20:30 hodin za společných modliteb přítomných sester, které mimo jiné často opakovaly jeho oblíbený povzdech: „Královno našich srdcí, přijmi nás k sobě!“, vydechl P. Kubeš naposledy. Žádná zvláštní nemoc nebyla příčinou jeho smrti, jen úplné vyčerpání organismu, jak svědčí lékařský náález.⁸⁴

Potom sestry prokázaly zesnulému P. Kubešovi poslední službu lásky. Oblékly ho do kněžského roucha, které už bylo vyřazené, jak si to výslovně přál.⁸⁵ Ovšem splnit přesně i jeho druhé závětné přání, pohřeb co nejjednodušší, to už nebylo v jejich moci. Slavné rekviem v sobotu 15. dubna 1967 s velkou asistencí kněží celebroidal místní kněz A. Bureš, smutečním kazatelem byl P. Josef Nádeníček, administrátor v Litobratřicích, bývalý žák P. Kubeše na velehradském gymnáziu, pohřební obřady vykonal kanovník Královské stoliční kapituly svatých Petra a Pavla v Brně Ludvík Horký, za spolubratry z řádu Tovaryšstva Ježíšova se rozloučil prof. Jakub Rabušic, za Svatý Hostýn a jeho poutníky P. Josef Nezdařilík, bývalý katecheta v Bystřici pod Hostýnem. Zesnulý P. Kubeš byl pochován na místním klášterním hřbitově.⁸⁶

7. Závěrečné zhodnocení osobnosti Konráda Maria Kubeše

Přehlédneme-li životní dílo tohoto jezuitu, který neustále a bez oddechu, navzdory zdravotním obtížím, pracoval na kazatelně a ve zpovědnici, jako exercitátor, lidový misionář a spisovatel, žasneme nad přemírou jeho výkonů.⁸⁷

⁸⁴ „Kde umru? Zase nevím. Snad ve své rodné vísce, snad zde, kde právě působím, ale možná, že na místě, které dnes neznám ani podle jména! Jak budu umírat? Opět nevím. Bude má smrt klidná či bolestná? Bude náhlá či mi popřeje Pán času k přípravě? Bude přirozená či násilná? Vraždou, neštěstím, úrazem? Budu sám nebo obklopen svými drahými? Přijmu svaté svátosti či odejdu bez jejich posily? To vše jsou otázky, na něž by jedině Vševedoucí mohl odpovědět.“ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Poutník*, s. 319.

⁸⁵ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Posmrtná fotografie. Nezpracovaný fond.

⁸⁶ „Poutníče! Oba dva jednou doputujeme, dokonáme pouť, kterou jsme nastoupili v den svého zrození a kterou jsme v myšlenkách spolu prodělali v této knížečce. Doputujeme, a u brány nebeského Sionu? Až bude od nás anděl, strážce nebeské brány, žádat heslo? Svatý kříž, klíč nebeské brány... A až se oba shledáme v údolí Josafat... doufejme, že oba po pravici věčného Soudce... pak bude nad našimi hlavami, tvojí i mou, zářit svatý kříž...“ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Poutník*, s. 635.

⁸⁷ Za třicet let své jezuitské působnosti (v letech 1918 až 1950) měl P. Kubeš 31 misií, 34 triduí, 51 rekolekcí (jedno až třidenních), přes 220 exercičních kurzů. Tento součet je ovšem neúplný, protože z let 1929 a 1936 a z působení v Opavě nemáme vůbec žádné písemné údaje.

Na prvním místě byl P. Kubeš jedním z nejpłodnějších českých náboženských spisovatelů v první polovině 20. století. Literární dílo P. Kubeše čítá 15 svazků, z nichž některé jsou velmi objemné. Podle témat je můžeme rozdělit na mariologické, exerciční, homiletické a asketické. Celkem 7 988 tištěných stran!⁸⁸ Svými spisy nám P. Kubeš poskytl vhléd do svérázu své duchovnosti, neboť ve všech věcech nalézal Boha a všechny ho vedly k Bohu. Není to ovšem originálně „kubešovské“, protože tomu se naučil od svatého Ignáce z Loyoly, který ve své exerciční knížce píše: „Deum quaerere, Deum invenire in omnibus – Buscar a Dios, encontrar a Dios en todo.“ Ale Kubešovo vlastní je třeba spatřovat v dějinách a přírodě, zejména v astronomii.⁸⁹

Pro úplnost spisovatelské činnosti P. Kubeše připomínáme jeho redaktorství sodálského časopisu *Ve službách Královny*. V tomto družinském věstníku uveřejnil nesčetné množství kratších článků, rozprav, úvah i dlouhé cykly hodnotných textů. Roku 1924 redigoval měsíčník *Hlasy svatohostýnské*, v nichž už od roku 1920 psal hluboké a praktické články. Hodně též přispíval do časopisu pro mládež *Dorost*. Velmi apologetickými a praktickými články sdruženými pod společným názvem *Výzbroj na obranu i výboj* dával P. Kubeš mladým československým katolíkům a katoličkám taktické rady, ba přímo bychom mohli říci zbraň do rukou, jak se mají bránit proti útokům vlažného nebo vyložené nevěřícího, někdy i nepřátelského, okolí. Snažil se jimi co nejvíce dodávat sebevědomí a hrdost být členem římskokatolické církve. Vůbec hleděl zvýšit úroveň náboženských vědomostí katolíků a katoliček. Podotýkáme, že P. Kubeš užíval v uvedených časopisech několika pseudonymů: P. Marianus (otec mariánský), P. Alguno (jakýsi otec), P. Homobonus (otec dobrý člověk), Agathangelos (dobrý anděl), P. K. (otec Kubeš), K. Scrutator (Kubeš badatel, zkoumatel), P. Ignotus (otec neznámý), M. Expertus (mariánský expert), P. Redaktor. Články P. Kubeše se ihned poznají, neboť „ex ungue leonem – podle drápů se pozná lev“. Jsou věcné a hutné, ale přitom přístupně podané, zkrátka velmi cenné obsahem, jež si vynucují uznání a pozornost.

Velmi rozsáhlá „silva“ (lístková sbírka výpisků už z velmi dávných let) dokazuje, že P. Kubeš nepožímal čtení jako pouhou kratochvíli, duševní pobavení pro ukrácení dlouhého a nudného času, nýbrž jako ustavičné sebevzdělávání, nikoli však samoučelné, nýbrž zaměřené apoštolsky. To znamená, že sbíral látku pro svá kázání, exerciční a misijní přednášky, konečně pak

⁸⁸ Viz níže Bibliografie knižního díla.

⁸⁹ Srov. KUBEŠ, K. M.: *Poutník*, s. 7–9; KUBEŠ, Konrád Maria: *Za pravdou Kristovou. Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty. Upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičního rozjímání*. Vyškov [1940], s. 70–87.

i pro své literární práce. Volba témat těchto výpisků prozrazuje, kromě jeho teologických, historických a přírodovědných zájmů, velmi vážné životní pojetí. Co nalézalo v jeho duši radostný ohlas, co se mu líbilo, to chtěl hned uložit do pokladnice své paměti. Z velké části tuto svoji sbírku výpisků publikoval ve své trojdílné knize *Sbírka homiletických příkladů*.⁹⁰

P. Kubeš byl pohotový ke všemu, především však ke „službě slova“, a to nejen k obyčejnému kázání a promluvám, ale i k exerciciím jakéhokoli stavu (to je řídký talent). Například nečekaně vyzván dovedl P. Kubeš mluvit bez přípravy, bezprostředně, jak se říká „z patra“ (tomu ovšem předcházela mnohaletá svědomitá příprava). Kdykoli bylo potřeba, představení v něm našli vždy ochotného a znamenitého řečníka, nejenom planého mluvku „z nouze“.

Tím však není řečeno, že byl chvályhodný po každé stránce. Naopak svým kritickým duchem, svou známost, někdy až krutou otevřeností a ostrým jazykem, leckdy i umíněností, kterou dobře myslel a považoval za zásadovost, nadělal představeným dost těžkostí, ba i mrzutostí uvnitř domu i navenek. P. Kubeš prostě nedovedl snést faleš, farizejské pokrytectví, podlou lest a lež, jimiž pracovali proti katolicismu nepřátelé církve. A v polemice s nimi dovedl být bezohledným káratelem v zájmu pravdy. Říkal: „Raději ublížit lidem než pravdě.“ To uznáváme a chápeme, zdá se však, že v zápalu boje někdy „přestřelil“. Viděl totiž na osobách, věcech, událostech a jevech vezdejšího světa bystřeji stíny než světla, zápory než klady, rozpory a kazy než dobré stránky. Dnes bychom řekli, že neměl ještě dost ekumenického ducha, který vdechl a vnesl Druhý vatikánský koncil, proto nebyl schopen smířlivého, plodného dialogu s lidmi jiného smýšlení a vyznání.

Dlužno však také zdůraznit jako polehčující okolnost, že v náboženských požadavcích P. Kubeš nebyl minimalista, který žádá co nejméně a spokojí se s nejmenší mírou náboženských úkonů, hodnot a ctností, nýbrž byl dost náročný. Během svého veřejného působení chtěl, aby českoslovenští katolíci měli důstojnou úroveň, aby v náboženských vědomostech, mravech i křesťanské praxi imponovali nekatolíkům a nevěřícím. Proto zvlášť od sodálů a sodálek žádal opravdovost a obětavost: „Co věříte, dělejte; nejenom slova, nýbrž činy!“ Není tedy divu, že se některým zdál „veleprísny a neživotný“. Držel se patrně zásady svatého Augustina: „Veritas est dulcis et amara; quando dulcis, pascit; quando amara, curat.“ (Pravda je sladká i trpká; sladká sytí, trpká hojí.)

P. Kubeš neměl nikdy zájem o politiku, nikdy ji v životě aktivně neprováděl. Do této sféry se nepletl podle zásady, kterou si učinil na začátku svého kněžství: „Kněz má být nad stranami, je tu pro všechny věřící, ať si patří k té

⁹⁰ Viz níže Bibliografie knižního díla.

nebo oné politické frakci či směru.⁹¹ Různé společenské události posuzoval jedine z hlediska náboženského a mravního, nakolik totiž prospějí církvi a věčné spáse národa. Je znám jeho výrok, který často pronášel: „Já si vážím charakterů, kteří se nekoupí za třicet stříbrných.“⁹²

P. Kubeš si velice vážil času a dovedl ho využít co nejehospodárněji, ale přitom dokázal být i společenský, neboť nezanedbával komunitní život v řeholním domě. Podle pravidel a zvyků provincie se scházel se spolubratry v obvyklých rekreacích po obědě a po večeri k družným besedám, kde rád vyslechl aktuální novinky a sám také pobavil druhé vhodnými příběhy. Obyčejně na soudobé události navazoval zajímavými historickými reminiscencemi a tak minulostí ilustroval přítomnost a oživoval rozhovory. Také se velice rád zúčastňoval společných vycházek do přírody.

P. Kubeš velmi lehce sestavoval svá kázání, vůbec duševně snadno pracoval, kázal i psal, neboť vynikající paměť mu pohotově dodávala myšlenkovou látku. My často závidíme velkým mužům jejich výkony a zdánlivou lehkost, s níž jim díla takřka od rukou klouzala, ale přitom netušíme, a proto si neuvědomujeme skryté vnitřní obtíže a zábrany, s nimiž museli často bojovat. Tak i P. Kubeš měl svůj zvláštní životní kříž, o němž však vědělo jen málo lidí, a sice stálou nervovou churavost (neurózy, deprese, migrény).⁹³ Čím byl starší, čím více se dařilo jeho kněžské a spisovatelské dílo, tím bolestněji musel každý úspěch takřka vynutit svému slabému a křehkému tělu.

Nuže, byl to jistě Duch Boží, který řídil Kubešovu životní cestu a dráhu a daroval ho českému Tovaryšstvu Ježíšovu. Jsme-li mu tedy vděční za jeho vzácné spisy a hrdí na celé jeho životní dílo, jsme mu – s určitými výhradami – vděční i za jeho občasné ježkovské bodnutí (otevřenou a upřímnou kritiku).

Nakonec dejme slovo muži nad jiné zasvěcenému, a sice P. Leopoldu Škarkovi. Když přišla na Moravec zpráva o smrti P. Kubeše, zakončil rozhovor o něm a jeho spisech stejně šetrně jako otevřeně: „Díky Bohu, že to všechno bude jednou soudit vševědoucí Pán Bůh, který ví nejlépe, která strunka chybí, a která je natržená, proto my nesudme, nýbrž odpouštějme! Napodobujme jeho neúmornou horlivost v práci pro Kristovo království, v níž nešetřil svého zdraví a nervů, jen aby se co nejlépe vyzbrojil nejmodernějšími zbraněmi na obranu a výboj (.per arma iustitiae a dextris et a sinistris,

⁹¹ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

⁹² Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel. Nezpracovaný fond.

⁹³ „VIREs corporis Morbus: mediocr. ob capitis dolores.“ Srov. Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha, fond Kubeš, Osobní evidenční spis. Nezpracovaný fond.

jsme vyzbrojeni spravedlností k útoku i k obraně, jak praví svatý Pavel, srov. 2 Kor 6, 7). V tom byl opravdu jezuita víc než mnohý jiný, který byl sice professus čtyř slibů, byl zbožný, ctnostný a vzorně poslušný, ale nemůže se mu vyrovnat výkony a nemůže se ani vykázat žádnými ranami, které si utržil v boji za Kristovu pravdu.“

8. Bibliografie knižního díla

Mariologické:

Maria. Mariologie, upravená za mariánské čtení pro věřící lid. I. díl. Praha 1936. 411 s.

Maria. Mariologie, upravená za mariánské čtení pro věřící lid. II. díl. Praha 1936. 419 s.

Maria. Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid. III. díl. Vyškov 1941. 334 s.

Exerciční:

Ve škole Kristově. Logika, psychologie a technika duchovních cvičení sv. Ignáce. Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus. Velehrad 1941. 294 s.

Pod korouhví Kristovou. Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci. Vyškov 1939. 542 s.

Pod korouhví Kristovou. Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci. 3. vyd. Brno 1947. 807 s.

Za pravdou Kristovou. Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty. Upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičního rozjímání. Vyškov [1939]. 661 s.

Po cestách Kristových. Díl I, Poutník. Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy. 2. vyd. Tasov 1946. 653 s.

Po cestách Kristových. Díl II, V záhonech Mariiných. Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu. Tasov 1946. 656 s.

Mariánská postila. Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám... Brno 1947. 747 s.

Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda). [I. část]. Brno 1948. 384 s.

Homiletické:

Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách. [I. díl. 1. část] Příklady o víře. Olomouc 1940. 344 s.

Sbírka homiletických příkladů. [I. díl. 2. část] Příklady života z víry. Olomouc 1947. 441 s.

Sbírka homiletických příkladů. [I. díl. 3. část] Příklady o Církvi. Olomouc 1948. 491 s.

Asketické:

Ve šlépějích Neposkvrněné. Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem. Brno 1935. 987 s.

Ve šlépějích Neposkvrněné. Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem. Praha 1947. 746 s.

Ve šlépějích Neposkvrněné. Druhý díl knihy, Miniaturní asketika. Praha 1948. 129 s.

Dětský ráj. Modlitební kniha pro velké i malé ctitele milostného Pražského Jezulátka. Frýdlant n. O. 1941. 298 s.

Brána ráje. Modlitby k úctě milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky. Praha 1948. 359 s.

RESUMÉ

NÁSTIN ŽIVOTA A DÍLA JEZUITY
KONRÁDA MARIA KUBEŠE (1890–1967)

Cílem příspěvku je podat stručný nástin života a díla jezuity P. Konráda Maria Kubeše (1890–1967), exercitátora, lidového misionáře, kazatele, spisovatele a hlubokého mariánského ctitele. Příspěvek si podrobněji všímá jednotlivých životních etap Kubešova života, jeho rodinného prostředí, středoškolských studií v Hradci Králové, teologických studií a kněžského působení v Praze, vstupu do řehole a jeho činnosti v řádu Tovaryšstva Ježíšova, sleduje jeho osudy v komunistických internačních klášterech a nakonec nucený pobyt v Břežanech u Znojma. To vše na základě průzkumu dochovaných archivních materiálů uložených v Provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova v Praze. V závěru článku pak autor všeobecně hodnotí význam Ku-

bešovy osobnosti v rámci českých církevních a řádových dějin 20. století. Studie je doplněna bibliografií Kubešova knižního díla.

Klíčová slova: Konrád Maria Kubeš (1890–1967), biografie, jezuité, církevní život, řeholní život, komunistická perzekuce, Československo, 20. století

SUMMARY

THE OUTLINE OF LIFE AND WORK OF JESUIT

KONRÁD MARIA KUBEŠ (1890–1967)

The aim of the paper is to briefly outline the life and the work of Jesuit P. Konrád Maria Kubeš (1890–1967), an excercitator, a people's missionary, a preacher, a writer and a deep devotee of the Marian cult. The article thoroughly discusses individual epochs of Kubeš's life, his family background, secondary studies in Hradec Králové, theological studies and his work as a priest in Prague. Furthermore, it describes his entering monastic life and activities in the Society of Jesus and follows his fate in communist internment monasteries and finally, his forced stay in Břežany near Znojmo. The whole research is based on preserved archival sources kept in the Provincial Archive of the Society of Jesus in Prague. In the final part of the article, the author generally evaluates an importance of Kubeš's personality in the context of Czech church and monastic history of the 20th century. The study is supplemented by a bibliography of Kubeš's books.

Keywords: Konrád Maria Kubeš, biography, Jesuits, ecclesiastical life, monastic life, communist persecution, Czechoslovakia, 20th century

Translated by Mgr. Hana Ferencová

Mgr. Josef Mikulášek
Moravská zemská knihovna
Kounicova 65a
601 87 Brno
Česká republika
e-mail: Josef.Mikulasek@mzk.cz